

DERS BİLGİ FORMU

DERSİN ADI	HÜKÜMLÜ VE TUTUKLU PSİKOLOJİSİ			
DERSİN SINIFI	11. Sınıf			
DERSİN SÜRESİ	5 Ders Saati			
DERSİN AMACI	Bu derste öğrenciye; psikolojinin temel kavramları ve kişilik bozuklukları, çocuk, genç ve yetişkin tutuklu ve hükümlü psikolojisi ve kriminolojik özelliklerine ait bilgi ve becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır.			
DERSİN KAZANIMLARI	<ol style="list-style-type: none">1. Hükümlü ve tutuklu psikolojisi işlemlerini mevzuata uygun olarak dikkat ve gizlilikle yapar.2. Çocuk/genç hükümlü ve tutuklu psikolojisi işlemlerini dikkatle ve mevzuata uygun olarak yapar.3. Yetişkin hükümlü ve tutuklunun psikolojisine ait gözlem yaparak mevzuata uygun yazışma ve evrakları hazırlar.4. Hükümlü ve tutuklunun kriminolojik özelliklerine ait gözlem yaparak mevzuata uygun yazışma ve evrakları hazırlar.			
EĞİTİM-ÖĞRETİM ORTAM VE DONANIMI	Ortam: Cezaevi Koğuşu Atölyesi, Sınıf Donanım: Etkileşimli tahta/projeksiyon, bilgisayar, UYAP eğitim uygulaması sağlanmalıdır.			
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Bu derste; belirlenen hedef ve davranışların ölçülmesinde açık uçlu, çoktan seçmeli, kısa cevaplı, doğru yanlış ve eşleştirme türünde ölçme araçları kullanılabilir. Bunun yanında öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları kullanılarak öğrencilerin, öğretimin süreç boyutuna katılmaları sağlanabilir.			
DERSİN KAZANIM TABLOSU	ÖĞRENME BİRİMİ/ÜNİTE	KAZANIM SAYISI	DERS SAATİ	ORAN (%)
	Genel Hükümlü ve Tutuklu Psikolojisi	3	50	28
	Çocuk/Genç Hükümlü ve Tutuklu Psikolojisi	3	50	28
	Yetişkin Hükümlü ve Tutuklunun Psikolojisi	2	40	22
	Hükümlü ve Tutuklunun Kriminolojik Özellikleri	2	40	22
TOPLAM		10	180	100

ÖĞRENME BİRİMİ	KONULAR	ÖĞRENME BİRİMİ KAZANIMLARI ve KAZANIM AÇIKLAMALARI
GENEL HÜKÜMLÜ VE TUTUKLU PSİKOLOJİSİ	<p>1. Hükümlü ve Tutuklunun Psikolojik Yapısı ve Kişilik Bozuklukları</p> <p>1.1. Psikolojinin Tanımı</p> <p>1.2. Psikolojinin Alanları</p> <p>1.2.1. DeneySEL ve Fizyolojik Psikoloji</p> <p>1.2.2. Gelişim Psikolojisi</p> <p>1.2.3. Kişilik Psikolojisi</p> <p>1.2.4. Sosyal Psikoloji</p> <p>1.2.5. Klinik Psikoloji</p> <p>1.2.6. Okul Ve Eğitim Psikolojisi</p> <p>1.2.7. Endüstri Ve Örgüt Psikolojisi</p> <p>1.2.8. Adli Tıp Ve Adalet Psikolojisi</p> <p>1.2.9. Çevre Psikolojisi</p> <p>1.2.10. Sağlık Psikolojisi</p> <p>1.2.11. Trafik Psikolojisi</p> <p>1.2.12. Bilişsel Psikoloji</p> <p>1.3. Kişilik Gelişimi ve Bozuklukları</p> <p>1.3.1. Kişilik Yapılarının Temel Ortak Özellikleri</p> <p>1.3.2. Kişilik Bozuklukları</p> <p>1.3.2.1. Paranoid Kişilik Bozukluğu</p> <p>1.3.2.2. Şizoid Kişilik Bozukluğu</p> <p>1.3.2.3. Şizotipal Kişilik Bozukluğu</p> <p>1.3.2.4. Anti Sosyal Kişilik Bozukluğu</p> <p>1.3.2.5. Sınırdan (Borderline) Kişilik Bozukluğu</p> <p>1.3.2.6. Histriyonik Kişilik Bozukluğu</p> <p>1.3.2.7. Narsisistik Kişilik Bozukluğu</p> <p>1.3.2.8. Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu</p> <p>1.3.2.9. Çekingen Kişilik Bozukluğu</p> <p>1.3.2.10. Bağımlı Kişilik Bozukluğu</p> <p>1.3.2.11. Pasif-Agresif Kişilik Bozukluğu</p> <p>1.3.2.12. Sadomazoistik Kişilik Bozukluğu</p> <p>1.4. Toplum Suça İten Nedenler</p> <p>1.4.1. Suçlunun Kişiliği</p> <p>1.4.2. Eylem Olarak Suç ve Biyolojik Nedenleri</p>	<p>1. Hükümlü ve tutuklunun psikolojik yapısını dikkatli bir şekilde gözlemler.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Psikolojinin genel bir tanımı yapılır. • Psikolojinin alanları açıklanır. • Psikolojinin alanlarından olan Adli Tıp ve Adalet Psikolojisinin alt dalları açıklanır. Alanımıza yönelik bu dalların öneminden bahsedilir. • Kişilik ve kişilik yapılarının özellikleri açıklanır. • Kişilik bozuklukları gruplandırılarak açıklanır. Bu bozuklukların temel nedenleri ve sonuçları üzerine beyin fırtınası uygulanır. Kişilik bozukluklarını bilmenin öneminden ve İnfaz Koruma Memurunun iş hayatında karşılaşılabileceği sorunlara karşı ne kadar faydalı olduğundan bahsedilir. • Topluma suça iten nedenler, suçlunun kişiliği gibi görüşler açıklanır. Öğrencilerden, suç işleyen kişilerin kişilik yapılarına ilişkin tespitler yapmaları istenir. • Suçu çeşitli sebeplere dayandıran görüşler açıklanır. • Psikoloji bilmenin birey, grup ve toplum düzeyinde yararları sıralanır. Öğrencilerden, psikoloji bilmenin ne gibi faydaları olabileceği konusunda araştırma yaparak sınıf içerisinde tartışmaları istenir.

	<p>1.4.3. Eylem Olarak Suç ve Psikolojik Nedenleri</p> <p>1.4.4. Eylem Olarak Suç ve Sosyal Nedenleri</p> <p>1.4.5. Psikoloji Bilmenin Birey, Grup ve Toplum Düzeyinde Yararları</p> <p>2. Hükümlü ve Tutuklu Haklarının Dünyada - Ülkemizde Gelişim Süreci ve Suç Grupları</p> <p>2.1. İşkence</p> <p>2.2. İşkence Suçunun Önlenmesi</p> <p>2.3. Suç Davranışı ve Suç Endüstrisi</p> <p>2.4. Sapma ve Suç Kavramlar</p> <p>2.5. Suç ve Suçluya Karşı Toplumsal İlgi</p> <p>2.6. Suç Çeşitleri</p> <p>2.6.1. Adi Suçlar</p> <p>2.6.2. Siyasal Suçlar</p> <p>2.7. Suç ve Ekonomi</p> <p>2.8. Suç Endüstrisi</p> <p>2.9. Saldırganlık, Şiddet, Terör</p> <p>2.10. Teröre İlişkin Dikkati Çeken Unsurlar</p> <p>2.10.1. İdeolojik Unsur</p> <p>2.10.2. Örgüt Unsuru</p> <p>2.10.3. Şiddet Unsuru</p> <p>2.10.4. Terörizmin Özellikleri</p> <p>2.10.5. Terör Örgütlerinin Ceza İnfaz Kurumlarındaki Eylemlerinin Amaçları</p> <p>2.10.6. Terör Örgütlerinde Faaliyet Gösteren Teröristlerin Genel Davranış Özellikleri</p> <p>2.10.7. İntihar Saldırıları</p> <p>2.10.8. Organize Suçlar</p>	<p>2. Hükümlü ve tutuklular içerisinde farklı suç gruplarını ve psikolojik sorunları olanları tespit eder.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hükümlü ve tutuklu haklarının dünyada ülkemizdeki gelişim süreci açıklanır. • İşkencenin Avrupa ve ülkemiz mevzuatındaki suç unsurları açıklanır ve işkence suçunun önlenmesi için alınacak tedbirler sıralanır. • Sapma ve suç kavramları açıklanır. Hangi davranışların sapmış davranışlar olduğu açıklanır. • Suça ve suçluya karşı toplumsal ilginin sebepleri açıklanır. • Suç çeşitleri açıklanarak, bu suç türlerine ilişkin örnek verilir. • Suç ve ekonominin birbiriyle olan bağlantıları açıklanır. Suçun ekonomiye ne kadar etkili üzerinde tartışılır. • Suçun oluşturduğu endüstriden bahsedilir. • Saldırganlık, şiddet ve terör kavramları açıklanır. • Teröre ilişkin dikkati çeken unsurlar açıklanır. • Organize suçlar açıklanır.
--	--	--

	<p>3. Ceza İnfaz Kurumunda Ortaya Çıkabilecek Psikolojik Sorunlar</p> <p>3.1. Ceza İnfaz Kurumunun Tutuklu veya Hükümlü Üzerindeki Etkileri</p> <p>3.2. Ceza İnfaz Kurumunda Tutuklu ve Hükümlünün Psikolojik Durumuna Müdahale Edebilecek Servis ve Görevleri</p> <p>3.2.1. Psiko-Sosyal Servisin Görev Ve Sorumlulukları,</p> <p>3.2.2. Psikologların Görev ve Çalışma Standartları</p> <p>3.2.3. Sosyal Hizmet Uzmanının Görev ve Çalışma Standartları</p> <p>3.2.4. Serviste Tutulacak Dosyalar</p> <p>3.3. Cezaevi Alt Kültürü</p>	<p>3. Hükümlü ve tutuklunun psikolojik durumunu dikkatli bir şekilde gözlemleyerek ilgili birimlere iletir.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ceza infaz kurumunda ortaya çıkabilecek sorunlar açıklanır. • Ceza infaz kurumunun tutuklu veya hükümlü üzerindeki etkileri açıklanır. • Ceza infaz kurumunda tutuklu ve hükümlünün psikolojik durumuna müdahale edebilecek servis ve görevleri açıklanır. • Psikososyal servisin görev ve sorumlulukları açıklanır. • Psikososyal serviste tutulacak dosyalar açıklanır. • Cezaevi alt kültürü kavramı açıklanır.
<p>ÇOCUK/GENÇ HÜKÜMLÜ VE TUTUKLU PSİKOLOJİSİ</p>	<p>1. Çocuk ve Genç Hükümlü/Tutuklunun Psikolojik Durumunu Gözlemeleme</p> <p>1.1. Gelişim Psikolojisindeki Gelişim Dönemleri</p> <p>1.1.1. Büyüme</p> <p>1.1.2. Gelişim</p> <p>1.1.3. Olgunlaşma</p> <p>1.1.4. Öğrenme</p> <p>1.1.5. Hazır Bulunuşluk</p> <p>1.1.6. Eğitim</p> <p>1.1.7. Dönem</p> <p>1.1.8. Kritik Dönem</p> <p>1.2. Gelişim İlkeleri</p> <p>1.2.1. Gelişimin Biyolojik ve Çevresel Yönü</p> <p>1.2.2. Gelişimde Bireysel Farklılıklar</p> <p>1.2.3. Gelişimde Kritik Dönemler</p> <p>1.2.4. Gelişimin Sırası ve Sürekliliği</p> <p>1.2.5. Gelişimde Çevresel Faktörlerin Etkisi</p> <p>1.2.6. Alanlarına Göre Gelişimin Hızı</p> <p>1.2.7. Gelişim Aşamaları ve Devamlılığı</p> <p>1.2.8. Gelişimin Bütünlüğü</p> <p>1.3. Gelişim Alanları</p> <p>1.3.1. Fiziksel Gelişim</p> <p>1.3.2. Psikomotor Gelişim</p> <p>1.3.3. Bilişsel (Zihinsel) Gelişim</p> <p>1.3.4. Dil Gelişimi</p> <p>1.3.5. Kişilik Gelişimi</p> <p>1.3.6. Duygusal Gelişim</p> <p>1.3.7. Sosyal Gelişim</p>	<p>1. Çocuk ve genç hükümlülerin davranışlarını gözlemleyerek psikolojik durumlarına uygun davranışlar oluşturur.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Öncelikle çocuğun gelişim dönemleri ve bu dönemlerden yaşanan sıkıntının ilerleyen yaşlarda daha büyük sorunlara yol açabileceği vurgulanır. • Gelişim dönemlerinin temel kavramları açıklanır. • Gelişim ilkeleri açıklanır. Bu ilkelerin gelişimdeki rolüne vurgu yapılır. • Gelişimin alanları açıklanır. Gelişimin alanlarında bu görüşleri savunan bilim adamlarının birbirlerinden farklı görüşler ortaya atmalarının sebepleri üzerine durulur. • Gelişim psikolojisindeki gelişim dönemleri açıklanır. • Çocuk/Genç tutuklu veya hükümlünün yaşayabileceği sorunlar açıklanır. • Çocuk adalet sisteminde yer alan kuruluşlar ve bu kuruluşlardaki personelin görevleri açıklanır. • Çocuk/genç tutuklu veya hükümlünün yeniden topluma kazandırılması ile ilgili faaliyetler açıklanır. • Çocuk hükümlü ve tutuklulara ceza infaz kurumlarında uygulanan Psiko-sosyal Destek Programları açıklanır.

	<p>1.3.8. Ahlak Gelişimi</p> <p>1.4. Gelişim Psikolojisindeki Gelişim Dönemleri</p> <p>1.4.1. Bebeklik Dönemi</p> <p>1.4.2. İlk (Erken) Çocukluk (Oyun) Dönemi</p> <p>1.4.3. Son Çocukluk (İlkokul) Dönemi</p> <p>1.4.4. Ergenlik Dönemi</p> <p>1.5. Çocuk ve Genç Tutuklu veya Hükümlünün Yaşayabileceği Sorunlar</p> <p>1.5.1. Çocuk ve Ergenlerde Davranış Problemleri ve Psikolojik Sağlığa İlişkin Sorunlar</p> <p>1.5.2. Davranış Problemleri</p> <p>1.5.3. Çocuk ve Ergenlikte Psikolojik Sağlığa İlişkin Sorunlar</p> <p>1.5.4. Psikolojik Sağlık Açısından Koruyucu Etkenler ve Risk Etkenleri</p> <p>1.5.5. Çocuk Adalet Sistemi'nde Çocukların Psikolojik Sağlık Sorunlarının Dikkate Alınması</p> <p>1.5.6. Çocuğun Psikolojik Sağlık Sorunları ve Ceza Sorumluluğu İlişkisi</p> <p>1.5.7. Çocuk Adalet Sisteminde Yer Alan Kurum, Kuruluş ile Meslek Elemanlarının Rol ve Sorumlulukları (Aktörler ve İşlevleri)</p> <p>1.6. Çocuk ve Genç Tutuklu veya Hükümlünün Yeniden Topluma Kazandırılması ile İlgili Faaliyetler</p> <p>1.6.1. Çocuk hükümlü ve tutuklulara uygulanan psiko-sosyal destek programları</p> <p>1.6.2. Çocuk Adalet Sisteminde Çocukların Gelişim Düzeylerinin ve İhtiyaçlarının Dikkate Alınması</p> <p>1.6.3. Çocuk Eğitimevi</p> <p>1.6.4. Denetimli Serbestlik Hizmeti</p> <p>1.6.5. Sosyal İnceleme Raporu</p> <p>1.6.6. Çocuk Adalet Sistemine Hâkim Olan İlkeler</p>	<ul style="list-style-type: none">• <i>Çocuk adalet sistemine hakim olan ilkeler sıralanır.</i>
--	---	---

	<p>2. Çocuk ve Genç Hükümlü/Tutuklunun Günlük Yaşamındaki Psikolojik Durumunu Gözlemleme</p> <p>2.1. Çocuk ve Genç Tutuklu veya Hükümlünün Gelişim Sürecini Olumlu Etkileyen Faktörler</p> <p>2.1.1. Olumlu Sosyal Davranış</p> <p>2.1.2. Olumlu Aile Etkisi</p> <p>2.1.3. Geniş Aile Yapısı</p> <p>2.1.4. Olumlu Akran Etkisi</p> <p>2.1.5. Akademik Başarı</p> <p>2.2. Çocuk ve Genç Tutuklu veya Hükümlünün Gelişim sürecini Olumsuz Etkileyen Faktörler</p> <p>2.2.1. Ebeveyninden Ayrı Kalma Boşanma</p> <p>2.2.2. İstismar</p> <p>2.2.2.1. Fiziksel İstismar</p> <p>2.2.2.2. Cinsel İstismar</p> <p>2.2.2.3. Duygusal İstismar</p> <p>2.2.3. İhmal</p> <p>2.2.4. Olumsuz Aile Etkisi</p> <p>2.2.5. Olumsuz Akran Etkisi</p> <p>2.2.6. Popülerlik ve Reddedilme</p> <p>2.2.7. Saldırganlık ve Öfke</p> <p>2.2.8. Risk Alma Davranışı</p> <p>2.2.9. Davranış Bozukluğu</p> <p>2.2.10. Kendine Zarar Verme ve İntihar</p> <p>2.2.11. Suçluluk</p> <p>2.2.12. Travmatik Olaylar</p> <p>2.2.13. Yoksulluk</p> <p>2.2.14. Madde ve Alkol Kullanımı</p> <p>3. Çocuk ve Genç Hükümlü/Tutuklunun Yargılama Sürecindeki Durumu ve Yaşayabileceği Sorunlar</p> <p>3.1. Mevzuata Göre Çocuk Kavramı ve Suça Sürüklenen Çocuk</p> <p>3.2. Çocuklarda Ceza Sorumluluğu</p> <p>3.2.1. Yaş Gruplarına Göre Ceza Sorumluluğu</p> <p>3.2.1.1. 0 - 12 Yaş Grubu Çocuklar</p> <p>3.2.1.2. 12 - 15 Yaş Grubu Çocuklar</p> <p>3.2.1.3. 15 - 18 Yaş Grubu Çocuklar</p> <p>3.2.2. Sağır ve Dilsiz Çocukların Durumu</p> <p>3.3. Çocuklar Hakkında Yapılan Soruşturma İşlemleri</p>	<p>2. Çocuk ve genç hükümlü/tutuklunun günlük yaşamında psikolojisini olumlu veya olumsuz etkileyen faktörleri tespit ederek tedbir alır.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Çocuk tutuklu veya hükümlünün gelişim sürecini olumlu etkileyen faktörler sıralanır. Bu faktörlerin ceza infaz kurumlarında nasıl geliştirilebileceğine ilişkin öğrencilerin görüşlerini belirten bir yazı yazmaları istenir. • Çocuk hükümlü veya tutuklunun gelişim sürecini olumsuz etkileyen faktörler sıralanır. Bu olumsuzlukların diğer çocukları da etkileyip etkilemediğini ilişkin bir soru sorularak öğrencilerden beyin fırtınası yapmaları istenir. • Çocukları etkileyen olumsuz faktörlerin toplumun genelini nasıl etkilediği ve sıradan insanların bu durumlara maruz kaldıklarında ne gibi tepkiler gösterdikleri konusunda gözlem yapmaları ve bu gözlemlerini not almaları istenir. Yaptıkları gözlemler sonucunda olumsuz davranışların bireyin hal ve hareketlerindeki değişikliklerin ne olduğunu açıklamaları istenir. • Gazete haberlerinden yapılacak araştırmalarla bu olumsuz faktörleri içeren haberlerin tespit edilerek sınıf içerisinde anlatılması istenir. <p>3. Çocuk ve genç hükümlü/tutuklunun yargılama sürecindeki işlemlerini açıklar ve psikolojik durumu ile ilgili gözlem yapar.</p> <ul style="list-style-type: none"> • İlgili mevzuata göre çocuk kavramı açıklanarak suça sürüklenen çocuk kavramının açıklaması yapılır. • Çocukların ceza sorumluluğunun hangi yaş gruplarında nasıl olduğu açıklanır. • Çocuklar hakkında yapılan soruşturma işlemlerinde izlenen yol ve aşamaları açıklanır. • Yakalama, ifade alma, gözaltına alma işlemlerine ait örnek evraklar bulunup gösterilir. • Çocuklar için uygulanacak koruma tedbirleri açıklanır. Çocuklara uygulanacak tedbirler sırasında çocuklara özgü durumlara dikkat
--	--	--

	<p>3.3.1. Davet ve Zorla Getirme</p> <p>3.3.2. İfade Alma</p> <p>3.3.3. Koruma Tedbirleri</p> <p>3.3.3.1. Yakalama</p> <p>3.3.3.2. Gözaltına Alma</p> <p>3.3.3.3. Tutuklama</p> <p>3.3.3.4. Adli Kontrol</p> <p>3.3.4. Uzlaşma</p> <p>3.3.5. Ön Ödeme</p> <p>3.3.6. Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesi</p> <p>3.3.7. Kovuşturmaya Yer Olmadığı Kararı</p> <p>3.4. Çocuklar Hakkında Yapılan Kovuşturma İşlemleri</p> <p>3.4.1. Kamu Davasının Yürütülmesi /Duruşma Hazırlığı</p> <p>3.4.2. Duruşma</p> <p>3.4.3. Suça Sürüklenen Çocuklar Hakkında Verilebilecek Kararlar</p> <p>3.4.3.1. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirler ile Güvenlik Tedbirleri</p> <p>3.4.3.2. Cezalar</p> <p>3.4.4. Kanun Yolları</p> <p>3.5. Çocuk ve Gençlerin Yaşayabileceği Sorunlar</p> <p>3.6. Çocuk ve Gençlerin Yaşayabileceği Sorunların Sebep ve Çözümleri</p> <p>3.6.1. Çocuk Suçluluğunu Etkileyen Çevresel (Sosyal) Faktörler</p> <p>3.6.1.1. Ailenin Çocuğun Suça Yönelmesindeki Etkisi</p> <p>3.6.1.2. Okulun Çocuk Suçluluğuna Etkisi</p> <p>3.6.1.3. Akran Grubu ve Suçluluk</p> <p>3.6.1.4. İş Yaşamı ve Suçluluk</p> <p>3.7. Çocuk ve Kadın Suçluluğu</p> <p>3.8. Sosyal Hizmet Yapılanması</p> <p>3.9. Korunmaya Muhtaç Çocuk Ve Gençlere Yönelik Hizmetler</p>	<p>çekilir. (Örneğin çocuklara kelepçe takılması yasağı, çocuklara işlem yapacak görevlilerin olabildiğince sivil kıyafetli görevliler tarafından yapılması)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uzlaşma kavramı açıklanır. Örnek bir uzlaşma süreci drama şeklinde canlandırılır. • Ön ödeme kavramı açıklanır. • Kamu davasının açılmasının ertelenmesi açıklanır. • Kovuşturmaya yer olmadığı kararı açıklanır. Hangi durumlarda kovuşturmaya yer olmadığı sıralanır. • Çocuklar hakkında yapılan kovuşturma işlemleri açıklanır. Yargılama sürecinin bu evresinde duruşmanın başlayacağı hatırlatılır. Çocuk mahkemeleri veya çocuklara ilişkin davalara bakan diğer mahkemelerde duruşma esnasında çocuğun yüksek yararı göz önünde tutulduğu için duruşmanın gizli yapılacağı hatırlatılır. (Öğrencilerden örnek bir duruşma yapmaları için bir dava konusu seçmeleri ve bu davayı kovuşturma evresinin başından hüküm kısmına kadar canlandırmaları istenir. Uygulamanın Duruşma Salonu Uygulama Atölyesinde yapılması gerekir.) • Yargılamanın sona ermesi ile birlikte hüküm kısmına geçildiği açıklanır. Suça sürüklenen çocuklar hakkında bu aşamadan itibaren karar verileceği izah edilir. • Hüküm verildikten sonra cezanın kesinleşmesine kadar geçen süreçte kanun yollarının olduğu hatırlatılır. Dava sürecinde kararın üst mahkemelere taşınması ya da karara itiraz gibi durumlar olabileceği açıklanır. • Kanun yollarına başvuru için yapılması gerekenler sıralanır. • Çocuk ve gençlerin bu süreç içerisinde yaşadıkları ya da yaşayabilecekleri sorunlar açıklanır. • Risk altındaki çocuklarla ilgili açıklama yapılır. • Çocuk ve gençlerin yaşayabileceği sorunların sebep ve çözümleri açıklanır. • Çocuk ve kadın suçluluğuna ilişkin tespitlerde bulunulur.
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none">• Ülkemizde çocuklara yönelik sosyal hizmet yapılanmaları açıklanır.• Korunmaya muhtaç çocuk ve gençlere yönelik hizmetler açıklanır.
--	--	--

**YETİŞKİN
HÜKÜMLÜ VE
TUTUKLUNUN
PSİKOLOJİSİ**

1. Yetişkin Hükümlü ve Tutukluyu Psikolojik Yönden Cezaevi Hayatına Hazırlama
 - 1.1. Tutuklu ve Hükümlünün Ceza İnfaz Kurumunda Uyması Gereken Kurallar
 - 1.2. Tutuklu veya Hükümlüye Kurallara Uymaması Durumunda Uygulanacak Disiplin Cezaları
 - 1.3. Ceza İnfaz Kurumunda Bulunan Tutuklu ve Hükümlünün Yaşayabileceği Sağlık Sorunları
 - 1.4. Tutuklu veya Hükümlünün Ceza İnfaz Kurumunda Psikolojik Olarak Yaşayabileceği Sorunlar
 - 1.5. Hükümlünün Psikolojik Durumu
 - 1.6. Tutuklu veya Hükümlüyü Ceza İnfaz Kurumunda Sosyalleştirme Çalışmaları
 - 1.7. Tutuklu veya Hükümlünün Ceza İnfaz Kurumunda Yaşayabileceği Olumsuzluklara Karşı Alınması Gereken Tedbirler

1. Yetişkin hükümlü ve tutukluyu psikolojik ve sosyolojik yönden cezaevi hayatına hazırlar.

- *Tutuklu veya hükümlünün ceza infaz kurumuna kabul işlemlerinin gerçekleşmesinden sonra ceza infaz kurumu kurallarını ve haklarını için belge kendisine teslim edilir. Bu işlemin ardından hükümlü geçici koğuşa alınarak gözlem işlemleri yapılır ve sonra kalıcı olarak infazının gerçekleştirileceği oda veya koğuşa alınır. Tutuklu veya hükümlüye kurum kurallarına uymasının infaz sürecinde ne kadar önemli olduğuna ilişkin gerekli açıklamalar yapılır. Kurum kurallarına uyulmadığında gerekli disiplin işlemlerinin başlatılacağı, bu durumda iyi hal nedeniyle cezayı etkileyebileceği söylenir.*
- *Kurallara uymayan tutuklu veya hükümlüler hakkında uygulanacak disiplin cezaları sıralanır ve açıklanır. Hangi hal ve hareketlerin hangi disiplin cezası ile cezalandırılacağı örneklerle açıklanır. Yapılmış olunan hareketin suç olması halinde ise kamu davası açılma ihtimalin olduğu hatırlatılır.*
- *Çocuklar için uygulanan disiplin cezalarının farklı olduğu açıklanır.*
- *Ceza infaz kurumunda bulunan tutuklu veya hükümlünün yaşayabileceği sağlık sorunları ve bunların etkileri açıklanır.*
- *Tutuklu veya hükümlünün ceza infaz kurumunda yaşayabileceği psikolojik sorunlar ve sonuçları açıklanır.*
- *Ceza infaz kurumunda ortaya çıkabilecek psikolojik sorunların davranış bozukluklarına yol açabileceği hatırlatılır. Bu davranış bozukluklarının intihar gibi eylemsel faaliyetlere dönüşebileceği açıklanır. İntihara yaklaşımda dikkat edilmesi*

		<p>gereken hususlar sıralanır. İntihar gibi davranışları tespit ve infaz ve koruma memurunun dikkatinin önemine vurgu yapılır.</p> <ul style="list-style-type: none">• Tutuklu ve hükümlülerin yaşamış oldukları psikolojik veya diğer sağlık sorunlarına ilişkin sosyalleştirme çalışmalarının önemine vurgu yapılır.• Ceza infaz kurumlarında hükümlülerin ıslahına yönelik yapılan çalışmalar sıralanır.• Ceza infaz kurumlarında sürdürülen eğitim çalışmaları, kurslar, sosyal ve kültürel faaliyetler, psiko-sosyal faaliyetler, yetişkinlere yönelik uygulanan psiko-sosyal yardım programları, ailelere uygulanan eğitim programları, spor çalışmaları, din eğitimi sıralanır ve açıklanır.• Tutuklu veya hükümlünün ceza infaz kurumunda yaşayabileceği olumsuzluklara karşı alınması gereken tedbirler sıralanır ve bu olumsuzluklara müdahalenin öneminden bahsedilir.
--	--	--

	<p>2. Yetişkin Hükümlü ve Tutukluyu Sivil Hayata Hazırlama</p> <p>2.1. İyileştirmek Suretiyle Topluma Kazandırma</p> <p>2.2. Disiplin ve Koruma Kurullarının Görevleri</p> <p>2.2.1. Disiplin Kurulu</p> <p>2.2.2. Koruma Kurulu</p> <p>2.2.3. Koruma Kurullarının Oluşumu</p> <p>2.2.4. Koruma Kurulu Gündeminin Hazırlanması</p> <p>2.2.5. Koruma Kurullarının Çalışma Usul ve Esasları</p> <p>2.2.6. Koruma Kurulunun Görevleri</p> <p>2.2.7. Başvuru</p> <p>2.2.8. Talep Formu</p> <p>2.2.9. Taleplerin Değerlendirilmesi</p> <p>2.2.10. Takip Formu</p> <p>2.2.11. Projelerin Hazırlanması</p> <p>2.2.12. Hükümlünün Salıverildikten Sonraki Geleceğini Düzenlemeyi Düşünmesini Sağlayıcı Tedbirler</p>	<p>2. Yetişkin hükümlü ve tutukluyu sivil hayata hazırlar.</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumlarından salıverilme sonrasında yaşayacağı en büyük sorunlardan birinin ne iş yapacaklarını bilememesi olduğu, sosyal hayata adapte olma sorunları yaşadıkları açıklanır. Tüm bu sebeplerden ötürü hükümlülere salıverilme öncesinde çeşitli eğitimler verildiği, iş bulması için izin verildiği açıklanır.</i>• <i>Tutuklu ve hükümlülere ceza infaz kurumunda kaldıkları sürece çeşitli iyileştirme çalışmaları uygulanarak sosyal hayatla bağlarının kopmaması sağlanır.</i>• <i>Ceza infaz kurumlarında disiplin kurullarının sadece ceza vermek için değil ödüllendirmede de görevli olduğu açıklanır. Disiplin kurulunun görevleri sıralanır.</i>• <i>Koruma kurulunun görevleri ve oluşumu açıklanır. Koruma kurullarının sosyal hayata hazırlamadaki önemine vurgu yapılır. Başvuru için gerekli şartlar sıralanır.</i>• <i>Hükümlünün salıverildikten sonra geleceği düzenleyebileceği düşüncesini oluşturmak için yapılması gerekenler açıklanır.</i>
--	--	--

HÜKÜMLÜ VE TUTUKLUNUN KRİMİNOLOJİK ÖZELLİKLERİ

1. Kriminoloji ve Viktimolojiye İlişkin Kavramları Açıklama
 - 1.1. Kriminoloji
 - 1.2. Kriminolojinin Çalışma Alanları
 - 1.3. Suç ve Sapma Kavramının Ortaya Çıkışı ve Gelişimi
 - 1.4. Suçun Nedenleri ve Suç Teorileri
 - 1.4.1. Biyolojik Teoriler
 - 1.4.2. Suçu Beden Yapılarındaki Farklılıklara Dayandıran Görüşler (NeoLombrosian Teoriler)
 - 1.4.3. Genetik Teoriler
 - 1.4.4. Psikanalitik Teoriler
 - 1.4.5. Suçu Psikopatiye Dayandıran Görüşler
 - 1.4.6. Özel Düşünme Modeli Görüşü
 - 1.4.7. Sosyolojik Teoriler
 - 1.4.8. Sosyopsikolojik Teoriler
 - 1.4.9. Kontrol Teorileri
 - 1.4.10. Doğrudan Doğruya Öğrenme Teorileri
 - 1.4.11. Toplumsal Damgalama Kuramı
 - 1.5. Viktimoloji ve Mağdur Tipleri
 - 1.5.1. Viktimolojinin Tarihçesi
 - 1.5.2. Viktimolojinin Amacı ve Görevleri
 - 1.5.3. Viktimolojinin, Kriminoloji ve Diğer Bilim Dallarıyla İlişkisi
 - 1.5.4. Mağdur Tipolojisi ve Mağdur Tipleri
 - 1.5.5. Suçta Mağdurun Rolü ve Mağdur Riski
 - 1.5.6. Mağdura Destek Olacak Kişi ve Kuruluşlar
 - 1.5.7. Mağdura Yaklaşımda Genel İlkeler
 - 1.5.8. Yargı Sürecinde Yer Alan Görevlilerin Mağdura Yaklaşımı
 - 1.5.9. Mağdur Hakları

1. Hükümlü ve tutuklu suçu unsurları hakkında açıklama yaparak yeni suçların işlenmemesi için gerekli tedbirleri alır.

- Suçu unsurlarını açıklayabilmek için suç bilimi (kriminoloji) kavramını açıklayabilmenin önemine vurgu yapılır.
- Kriminoloji bünyesinde bulunan konular açıklanır.
- Kriminolojinin çalışma alanları açıklanır.
- Suç ve sapma kavramının ortaya çıkışı ve gelişimi açıklanır.
- Suçun nedenleri ve suç teorileri açıklanır. Teoriler açıklanırken birbirinden farklı ve benzer yönleri ele alınır.
- Ceza sorumluluğunu kaldıran ve azaltan haller sıralanır.
- Mağdur ve mağdur bilimi (viktimooloji) açıklanır. Viktimolojinin tarihi gelişim süreci açıklanır.
- Viktimolojinin amacı ve görevleri açıklanır. Viktimolojinin diğer bilim dallarıyla ilişkisi açıklanır.
- Mağdur tipleri açıklanarak mağdur olma riskini artıran faktörler sıralanır. Suçta mağdurun rolü ve suç üçlüsü (suçlu-mağdur-izleyici) kavramına dikkat çekilir. İzleyicilerin faili hiçbir şey yapmayarak nasıl cesaretlendirdikleri örneklerle açıklanır.
- Mağdura destek olacak kişi, kuruluşlar ve mağdur hakları açıklanır.
- Suçun işlenmesinin önlenmesinde mağdurun durumunun göz önünde tutulması ve mağdura yaklaşımda dikkat edilmesi gereken hususlara dikkat çekilir. Suçluların mağdurları ne gibi durumlara düşürdüğü konusuna vurgu yapılır. Bu sebeple suçlulara mağdurla empati kurmalarının sağlanmasının öneminden bahsedilir.

	<p>2. Tutuklu Ve Hükümlüyü Suça İten Nedenler</p> <p>2.1. Ceza İnfaz Kurumlarında Tutuklu ve Hükümlünün Tehlike Halini Tespit Etme</p> <p>2.2. Suçludaki Tehlike Hâli</p> <p>2.2.1. Hukuki Belirtiler</p> <p>2.2.2. Biyopsikolojik Belirtiler</p> <p>2.2.3. Sosyal Belirtiler</p> <p>2.2.4. Belirtilerin Önemi</p> <p>2.3. Tehlike Hâlinin Çeşitleri</p> <p>2.4. Teşhis Araçları</p> <p>2.4.1. Bilgi Toplanması</p> <p>2.4.2. Sosyal Anket</p> <p>2.4.3. Tıbbi Muayene</p> <p>2.5. Tehlike Hâline Dair Sosyal Tahmin (Pronostic)</p> <p>2.6. Suçluların Tasnifi (Düzenleme) Tipoloji</p>	<p>2. Hükümlü ve tutukluyu suça iten nedenler hakkında gözlem yaparak ilgili birimlerle iletişime geçer.</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Tutuklu ve hükümlüyü suça iten nedenleri tespit etmek için klinik psikolojinin öneminden bahsedilir.</i>• <i>Ceza infaz kurumunda tutuklu ve hükümlünün tehlike halini tespit etmek için gözlenmesi gereken hususlar açıklanır.</i>• <i>Duygu ve davranış ilişkileri açıklanarak duygu çeşitleri sıralanır. (Plutchik çemberi)</i>• <i>Ceza infaz kurumunda ortaya çıkabilecek sorunlara ilişkin örnek olaylar oluşturulur. Bu örnek olaylara karşı hangi duygu durumlarının ortaya çıktığı ve bunun sebepleri sorulur.</i>• <i>Beden dili, jest ve mimiklerin önemi açıklanır.</i>• <i>Suçludaki tehlike halinin belirtileri ve çeşitleri açıklanır.</i>• <i>Suçludaki tehlike halinin teşhisinde kullanılan araçlar açıklanır.</i>• <i>Suçluların tasnifinin(düzenleme) nasıl yapıldığı açıklanır.</i>
--	--	--

UYGULAMA FAALİYETLERİ/TEMRİNLER

HÜKÜMLÜ VE TUTUKLU PSİKOLOJİSİ

1. Hükümlü ve Tutukluların psikolojik durumlarını yansıtacak bir örnek testi öğrenciler ile uygulayınız.

DERSİN UYGULANMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

- Kişilik bozuklukları konusunda konuyla alakalı videolar izlettirebilir.
- Gelişim psikolojisi konusunda farklı görüşlere yer verilerek (Kohlberg, Ericson, Kohlberg vb gibi) gelişimin evreleri detaylandırılır.
- Kriminolojinin suçun tespitindeki önemini anlayabilmek için geçmişteki suç olaylarına ilişkin araştırma yapılması ve suçların tespitinde ne gibi sorunlar yaşandığı konusunda çalışma yapmaları istenir. Viktimoloji kavramının gelişimi ile birlikte mağdurun günümüz koşullarında adalet sistemi içerisindeki konumu münazara şeklinde tartışılabilir.
- Öğrencilerin araç ve gereçleri iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uygun kullanmalarına yönelik açıklamalar yapılmalıdır.
- Zümre öğretmenler kurulu temrinlerden okulun fiziki şartlarına, atölye ve öğrenci sayılarına ve seviyelerine göre uygun olanları seçerek uygulayacaktır. Temrinler mutlaka tamamlanacaktır.
- Bu derste öğrencilere yaptığı çalışmalara sınıf arkadaşlarına sunmasına fırsat verilerek iletişim becerilerinin gelişmesi sağlanmalıdır.
- Anlatımdan ve örnek çalışmalardan sonra, dersin öğrenme kazanımlarının öğrencide pekiştirilmesi amacıyla birden fazla uygulama faaliyeti yapılmalıdır.
- Bu derste, hayatın amacı (psikoloji bilmenin hayatı anlama ve açıklamadaki görevini kavrama), tahammül (insanlara tahammülün suç ve suçu önlemedeki önemini açıklama), iffet ve hayâ (işlenen suçlar karşısında yaşanan pişmanlıklar ve ceza infaz kurumunda ortaya çıkan psikolojik sorunlarla baş etme), merhamet (çocuk ve genç hükümlü ve tutuklular arasında yetim veya suça sürüklenmiş kişilerin olabileceğinin farkına varma), saygı (çocuk ve genç hükümlü veya tutukluların çalışanlara ve kendinden büyüklere karşı saygılı davranmasını açıklama), haklarını bilme ve hakkını savunma (tutuklu ve hükümlü haklarını açıklama), dürüstlük ve güvenilir olma (tutuklu ve hükümlülere doğruluk, dürüstlük gibi değerleri vermenin suçu engellemedeki rolünü açıklama), merhamet (insanda vicdan duygusu gelişiminin suça etkisini açıklama) tutum ve davranışları ön plana çıkaran etkinliklere yer verilmelidir.